

з використанням засобів масової інформації усіх форм власності проводиться з дотриманням принципу рівних умов та в порядку, передбаченому цим Законом» (ч. 1 ст. 71 Закону).

Організаційно-правові гарантії участі політичних партій у виборах це норми, що закріплюють право партій брати безпосередню участь у формування офіційних органів, що організують та здійснюють виборчий процес. Так, Законом «Про вибори народних депутатів України» встановлюється, що окружні та дільничні виборчі комісії формуються на підставі пропозицій, які надають політичні партії. До організаційно-правових гарантії слід також віднести матеріально-технічне забезпечення підготовки і проведення виборів депутатів, що передбачено Законом «Про вибори народних депутатів України». Такими гарантіями є встановлений Законом обов'язок органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, їх посадових осіб сприяти виборчим комісіям у реалізації їх повноважень (ст. 51 Закону).

Розділ X Закону «Про вибори народних депутатів України» має назву «Гарантії діяльності партій, кандидатів у депутати, офіційних спостерігачів». Аналіз цього розділу надає можливість зробити висновок, що він містить не повний перелік гарантії участі політичних партій у виборах, а тільки закріплює відповідні організаційно-правові гарантії, що складають багаторівневу систему контролю, яку мають здійснювати самі суб'єкти виборчого процесу, у тому числі і політичні партії, тобто йдеться про систему правових інститутів та відповідних засобів, які забезпечують гарантії участі політичних партій у відкритому та прозорому виборчому процесі.

До організаційно-правових гарантії слід віднести і відповідальність за порушення виборчого законодавства та можливість оскарження дій чи бездіяльності виборчих комісій.

Таким чином, на підставі системного аналізу законодавства про вибори народних депутатів України та політичні партії, а також, базуючись на положеннях Основного Закону держави щодо конституційного права політичних партій брати участь у виборах, до конституційно-правових гарантії реалізації політичними партіями електоральної функції у процесі виборів народних депутатів України слід віднести гарантії-принципи, матеріально-правові та організаційно-правові гарантії.

Коваленко Р. О.

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри конституційного права*

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПЕРЕДВИБОРЧОЇ АГІТАЦІЇ ІСНУЮЧІ В УКРАЇНСЬКОМУ ВИБОРЧОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ

Виборче законодавство в Україні, загалом, на мою думку само по собі являється проблематичним питанням і кожний розділ Закону України «Про вибори Президента України» постійно зазнає змін на кожних

чергових та позачергових виборчих кампаніях. Не можна сказати що цей процес несе в собі лише негатив, зазвичай зміни які приймаються містять в собі позитивні моменти направленні на поліпшення, систематизування, покращення виборчого процесу. Потрібно розуміти, що саме намагання створити прозорі, не сфальсифіковані вибори – є головною метою нашого законодавства.

В Конституції України зазначено що кожен громадянин України має право обирати та бути обраним, але досягти данної правової норми як пожуає практика за останні роки незалежності України вкрай важко, вже не кажучи про ідеали демократичного суспільства – де публічна влада домінує і перед усім – є прямим волевиявленням українського народу.

Констатуючи той факт що наша держава досить молода і наше законодавство далеке від ідеального, ми залюбки переймаємо досвід інших більш зрілих державностей, на жаль інколи і разом з помилками, але все ж таки виробляючи свій безпрецедентний законотворчий процес. Деякі розділи Закону України «Про вибори Президента України» вже досить чітко сформульовані та вдосконалені, відповідають всім вимогам сучасного суспільства, але мова йде лише про деякі розділи, а над іншими розділами ще досить багато працювати нашому законотворцю.

Існує думка що саме чисті, прозорі та не сфальсифіковані вибори починаються з предвиборчої агітації, таку думку висловлювали: О. Винников, Л. Чорній, нар. деп. Шевченко А. В. та інші. Існуюча практика проведення предвиборчої агітації на виборах Президента США – демонструє забезпечення таких прозорих виборів. Досить демократичний шлях, обумовлений потребами суспільства, спрощеною та визначеною формою агітації виражається у чітко закріплених положеннях у законі США.

В українському виборчому законодавстві допевного часу було відсутнє визначення поняття «передвиборна агітація». Дефініція була відсутня як в Законі України «Про вибори народних депутатів України», так і в Законі України «Про вибори Президента України». На час до редакції Закону України «Про вибори народних депутатів України» від 17.11.2011 року, єдина спроба нормативного визначення поняття «передвиборна агітація» мала місце у Положенні «Про порядок використання засобів масової інформації для проведення передвиборної агітації під час виборів Президента України у 1999 році». Це Положення було затверджене постановою Центральної виборчої комісії 18 червня 1999 року і після виборів Президента України втратило чинність. В новій редакції Закону України з'являється офіційне чітко визначене поняття «передвиборної агітації». В статті 68 цього закону закріплено що, передвиборна агітація – це здійснення будь-якої діяльності з метою спонукання виборців голосувати за або не голосувати за певного кандидата у депутати або партію – суб'єкта виборчого процесу. Передвиборна агітація може здійснюватися в будь-яких формах і будь-якими засобами, що не суперечать Конституції України та законам України.

У цій же статті в другому пункті розкривається комплексність та складність поняття «передвиборної агітації» в частині 2 статті 68 згаданого Закону міститься перелік основних, визначених законодавцем, форм передвиборної агітації. До них належать:

- 1) проведення зборів громадян, інших зустрічей з виборцями;
- 2) проведення мітингів, походів, демонстрацій, пікетів;
- 3) проведення публічних дебатів, дискусій, «круглих столів», прес-конференцій стосовно положень передвиборних програм та політичної діяльності партій – суб'єктів виборчого процесу чи політичної діяльності кандидатів у депутати;
- 4) оприлюднення в друкованих та аудіовізуальних (електронних) засобах масової інформації політичної реклами, виступів, інтерв'ю, нарисів, відеофільмів, аудіо – та відеокліпів, інших публікацій та повідомлень;
- 5) розповсюдження виборчих листівок, плакатів та інших друкованих агітаційних матеріалів чи друкованих видань, в яких розміщено матеріали передвиборної агітації;
- 6) розміщення друкованих агітаційних матеріалів чи політичної реклами на носіях зовнішньої реклами;
- 7) проведення концертів, вистав, спортивних змагань, демонстрацій фільмів та телепередач чи інших публічних заходів за підтримки партії – суб'єкта виборчого процесу чи кандидата у депутати, а також оприлюднення інформації про таку підтримку;
- 8) публічні заклики голосувати за або не голосувати за партію – суб'єкта виборчого процесу, кандидата у депутати або публічні оцінки діяльності цих партій чи кандидатів у депутати;
- 9) в інших формах, що не суперечать Конституції України та законам України.

Подібного достатньо чіткого визначення поняття «передвиборної агітації», переліку форм передвиборної агітації немає у Законі України «Про вибори Президента України». На томість в данному Законі відразу ж вказується на строки проведення передвиборчої агітації в статті 57 потім плавний перехід до форм та засобів проведення передвиборної агітації, не надає чітких гарантій дотримання цих положень, що на практиці (під час виборів народних депутатів України чи виборів Президента України), призводить до чисельних зловживань й підміни понять, які важко кваліфікувати як: «порушення» чи «закономірні дії». Крім того, така невизначеність стає основою для використання окремими політичними силами скарг та звернень щодо «порушень» під час ведення передвиборної агітації як своєрідної виборчої технології, спрямованої на маніпулювання діяльністю виборчих комісій. В таких умовах один із найважливіших етапів виборчого процесу, етап передвиборної агітації, стає надзвичайно непрозорим, а його учасники – нерівноправними.